

2. Kannel.

1. Ab. Pärnu. H. 2:o 2.

H. Martinsen, I. 1888. Uulu v.

Laulda iga talgu pääl.

Liilutame, lailutame, üles
Liilutame linna viita, üles
Kõõrutame Kõnnu viita, ü.

Hakkame kannelt tegema

5 Vihteresta, vahteresta,

Õigeesta õuna puusta,

Sirgeesta sara puusta.

Kust ma võtsin kandle põhja?

See sain lõhe lõua luusta.

10 Kust ma võtsin kandle kaane?

See sain kuha kulmuluusta.

Kust ma võtsin kandle pulgad?

Need sain avi ammastesta.

Kust ma võtsin kandle keeled?

15 Ühe sain Riiast, tõise Tartust,

Kolmandama Kopenhagist,

Pass sai toodud Peeterburist.

Sai see kannel valmiesse,

Võtsin maalta mängijada,

20 Kannelile karjutajad;

Ei saand maalta mängijada,

Kannelile karjutajad.

Võtsin säädi sõrmesida,

Pääle panna põidelida.

25 Nõnda laulvad neuu sõrmed,

Kui nüüd nutvad vaesed lapsed,

Tütterid oma emada,

Poegised oma isada,

Õed hella vendasida.

30 Mis nutab tüttar emada?

Läheb ta vokkal ketramaie,

Põle tal vokki säädijada.

Mis nutab poeg isada?

Läheb ta põllul kündamaie,

35 Põle tal adra säädijada,

Adra kure köitijada,

Adra paelule panijada.

Mis nutab õde venda noorta?

Wend aga viiakse Wenelaseks,

40 Pantaks pauna kandajaks,

Rootsi rauda rookijaks.

Tina oli tihke, raud oli raske,

Raud oli raske tall rookida,

Tina tihke tall taluda;

45 Seda nutis õde venda noorta.

2. Ab. Wändra. Rosenpl. IV. 142.

W. v. Ditmar, e. 1815.

Olli mul üks ella vend,

Läks mäle mängimaie,

Läks mäle kannelt teggema,

Ouna puusta õigest,

5 Sara puusta sirgest,

Wahtarasta valgest.

Kui hakkas kannel valmis sama,

Kust sai kandel kelekesse?

Mo vennalt linnakessed,

10 Seält sai kannel kelekesse.

Kui sai kandel valmis sanud,

Kust sai kandel mängijada,

Moisenikkust moisastagi?

Kui ep sanud moisast mängijada,
15 Olli minno vennal visi sõrme.

Hakkas sõrma sõiteleva,
Pealida põrema.

Nennap nuttab minno venda,
Minno venda visi sõrme,
20 Kui need kolme vaesta lasta.

Kust siis tunti vaene lapse?
Tunti ta turrult tullemad,
Allevelta astuvada.
Pea tal polel soetud,
25 Kūbbar tal pergata peas,
Wõta wõles pandeled,
Särk tal alla aiotagi,
Pallapolik paigotagi,
Seält siis tunti vaene lapse.

3. Ab. Halliste. H. 4:o 5. 35.

Jos. Hurt, k. 1883. Abja v.

Kust sai keeli kannelele,
Kannelele, viiulele?
Sie sai näio juusseesta
Kannelele, viiulele.

5 Kust sai pulka kannelele, k. v.
Sie sai avi ambeista, k. v.
10 Kust sai luoka kannelele, k. v.
Sie sai valge vahteresta.
Kust sai tanzdjat kannelele?
15 Sie sai mäelt mõiza poisi.

4. Ab. Karksi. H. 4:o 23.

J. Kunimägi, k. 1889. Karksi v.

Mis o vaja näidistele?
Viioleta, kanneleta.
Kust saa kannelt näidistele?
Tetas kannelt näidistele
5 Sirepuista, sarapuista.

ENSV TA Fr. H. Kroonawälil nim.

Kirjandusmuuseumi

Arhiivraamatukogu

1966: 6411

Kust saap karpri kannelele?
See saa lõvi lõualuista.

Kust saap luaka kannelele?
See saa luiga siivaluista.

10 Kust saap keeli kannelise?
See saa näiu juusista.

Kust saap pulka kannelele?
See saa avi ammasteste.

Sai se kannel valmiesse.

15 Kust sai lõõjat kannelela?
Armas Hans, sa meistre poiss,
Meistre poiss, sa kõstre poiss!

Tule tupa, istu tuuli (tooli),
Võta kannel põlve pääle,
20 Löö tüts lugu lusti pilli,
Tõine lugu tandsu pilli.
Meie piigad tahvad tantsi,
Näi ku tantsiv, kui se tamme,
Näi ku nõrkuv, kui se nõmme.

**5. Ac. Kolga Jaani. Hurt
n. 152.**

J. Bergmann, k. 1878.

Neitsikezed, noorekezed!
Peäme nõuu natukeze,
Hakkame kannelt tegemä!
Vihterasta, vahterasta,
5 Õõnapuusta õige'esta
Sarapuusta sirge'esta,
Toomingasta tuore'esta.
Neitsikezed, noorekezed!
Kust saab kaazi kandelille?
10 Sie saab lõvi lõua luista.
Neitsikezed, noorekezed!
Kust saab pulke kandelille?
Neid saab havi hammastesta.

Neitsikezed, noorekezed!

15 Kust saab kieli kandelille?
Juisse'ista sirge'ista.

Neitsikezed, noorekezed!

Kust saab pillil mängijada,
Kandelille kargajada?

20 Pedä Jaani, hüüdis peigu.
Kada Jaani, hüüdis kaaza.
Küläp Pedä hüüb pilli,
Kada kandelit kõlistab.

Neitsikene, noorekene,

25 Oi öde muru madala,
Tapu-tilka tillukene,
Sõzar sõrme suurukene!
Tule pillil tantsimaie,
Kandelille kargamaie.

6. Ac. Kolga Jaani. H. 8:o 7.

A. Pihlak, l. 1890.

Vennäkesed, ella vella!

Neitsikesed, noorukesed!

Akame aru pidama,

Akame kannelt tegemä.

5 Kust me saame kandle lauad?

Vana lõvi lõua luista.

Kust me saame kandle pulgad

Vana avi ammastesta.

Kust me saame kandle keeled

10 Neiu sirgeist juusista.

Kust saab kandlil mängijada?

Peiuestä pikäestä.

Kui ei saa peiust pikäestä,

Siis saab kuusest kõrgeesta;

15 Kui ei saa kuusest kõrgeesta,

Siis saab lepäst sirgeesta;

Kui ei saa lepäst sirgeesta,
Siis saab kasest valgeesta.

7. Ac. Paistu. W. n. 0.

M. Weske, e. 1883. Epp Wasar.

Mis oli vaja kannelle?

Laude vaja kannelle.

Kust sai laude kannelle?

Vana lõvi lõvva luista,

5 Säält sai laude kannelle.

Mis oli vaja kannelle?

Pulke vaja kannelle.

Kust sai pulke kannelle?

Vana havi ambeeista,

10 Säält sai pulke kannelle.

Mis oli vaja kannelle?

Looka vaja kannelle.

Kust sai looka kannelle?

Vana havi külle luusta,

15 Säält sai looka kannelle.

Mis oli vaja kannelle?

Keele vaja kannelle.

Kust sai keeli kannelle?

Sõtsi sirge juusseesta¹⁾

20 Säält sai keeli kannelle.

Mis oli vaja kannelle?

Mängjat vaja kannelle.

Kust sai mängjat kannelle?

Oma hella vellestagi,

25 Säält sai mängjat kannelle.

Mis oli vaja kannelle?

Tantsjat vaja kannelle.

Kust sai tantsjat kannelle?

Oma noore sõtsistagi,

30 Säält sai tantsjat kannelle.

1) Ehk.: Juusseesta sirgeesta.

Mis oli vaja kannelle?
 Lauljat vaja kannelle.
 Kust sai lauljat kannelle?
 Oma hella vellenaisest.
 35 Säält sai lauljat kannelle.

8. Ac. Paistu. W. n. 388.

M. Weske, e. 1883. Epp Wasar.

Mäng.

Hakkam' kannelt mängimaie.
 Mis oli vaja kannelle?
 Mängit vaja kannelle.
 Kust' sai mängjat kannelle?
 5 Oma ellä vellestagi,
 Sest sai mängjat kannelle.

Hakkam' — Mis —
 Looka vaja kannelle.
 10 Kust sai looka kannelle?
 Vana avi ambeesta,
 Säält sai looka kannelle.

Hakkam' — Mis —
 Keeli — Kust sai keeli —
 17 Hiusseesta sirgeesta,
 Säält sai keele kannelle.

Hakkam' — Mis —
 Tantsjat — Kust saab tantsjat —
 23 Oma noore sõtsistagi,
 Säält saab tantsjat kannelle.

Hakkam' — Mis —
 Lauljat — Kust saab lauljat —
 Küla tüdruku sõsare,
 30 Säält saab lauljat kannelle.

9. Ad. Kursi. W. n. 57.

A. Murd, k. 1880. Härjanurme v.

Minu vend on poisikene,
 Tegi kannelta mäela,

Ilu pilli pöösaasta,
 Ouna puusta õigeesta,
 5 Sarapuusta sirgeesta,
 Vahtarasta vallgeesta,
 Avi kala ammastesta,
 Lõhe kala lõugadesta,
 Mu venna lina justeesta.
 10 Sai se kannel vallmieksi,
 Vii siis kannel, vennakene,
 Vii kannel, kanna kannel,
 Kanna kannel kammerberije,
 Sinu sāngi sammbāiije;
 15 Seal sa pekša peigelilla,
 Sõrme otsal osata.
 Nõnna nutab neijukene
 Isa õuest viijessaagi,
 Kaasa kätte käijessaagi,
 20 Ämmä tuppa tuuessaagi;
 Nõnna nutab neijukene,
 Kui hūjub kannel mäela,
 Ilu pilli pöösaasta.
 Uinusin une mäele,
 25 Viibisin vileta ajama,
 Paju pillita puhuma,
 Kui neid neidusid jagati.
 Muile annti mukid neiud,
 Kenad neiud, kekid neiud,
 30 Mulle musta ja rumala,
 Ale kandu ja alatu,
 Tõrrva kandu ja tõbine.
 Viisin mu neiu vesile,
 Pessin viela veela,
 35 Kurikalla kuuentolle,
 Seebi tükil seitsmeella;
 Siis sai mukiks muude näha,
 Kena teiste keskeella.

10. Bb (Ca). Läänemaa (Peeterburg). H. 4:o 33.

J. Jaanson, l. 1889. Tema isa k. 1826 ehk 1845.

Oli mul üks ella vend,
Läks ta mäele mängimaie,
Hakas kannelta tegema

Õunapuusta õigeesta,

5 Sarapuusta sirgeesta,
Vahtarasta valgeesta.

Hakas kannel valmis saama,
Kust sai kandlel keelekese?
Minu vennal linnakesed,

10 Säält sai kandlel keelekese.

Kui sai kannel valmis saanud,
Kust sai kannel mängijada?
Minu vennal viisi sõrmi,
Hakas sõrma sõiteleva,

15 Pöialida põremaie.

11. Bc. Kose. H. 4:o 16.

J. M. Sommer, l. 18. Nombra m.
Ann Karu, 68 a.
Wrd. Wiru sepp.

[— — — —]

Mis oli sepaksa Wiruje,

25 See teeb kannelid kavalaid.

Kust see lõhkus kandle laud?

Lõhe suure lõua luista.

Kust see puuris kandle pulgad?

Auui suure hambaasta.

30 Kust see keeras kandle keeled?

Neiu pika juusteesta.

12. Bc. Harju Jaani. H. 4:o 15.

M. Neumann, l. 18. Kambli v.
*Wrd. Päeva, kuu ja tähe sündimine
ja Wiru sepp.*

[— — — —]

Siis tegi ta kandleid kavalaid.

40 Kust ta lõhkus kandli laud?
Haugi suure hammastesta.

Kust ta puuris kandli pulgad?
Lõhe suure lõua luista.

Kust sai keeled kandli peale?

45 Keeled neiu juusteesta.

13. Bd. Ambla. H. 4:o 14.

A. Pohla, l. 1888. Tapa v.

Möistke õeed, möistke vennad!
Mis sial meile tehtanekse?
Mina mõistan, miks ei mõista,
Minu vennd tieb kannel-lauuda.

5 Kust ta tieb see kannel-lauuda?
Lõhe suure lõua-luista.

Kust ta tieb see kandle-pulga?
Auugi suusta, ammbaista.

Kust ta tieb see kandle kieli?

10 Neiju nuuore juuksista.

Nüiid on valmis vana kannel,
Ilu-pill on üidemassa;
Eii saa kandle mängijaid
Ilu-pilli pekksijaid.

15 Wiru sõiitsin viie rattsa,
Kuuura sõiitsin kuue rattsa,
Arju ristati ajasin;
Eii suand kandle mängijaid,
Ilu-pilli pekksijaid.

20 Vii sie kannel kammbrije,
Sia sāngi servale,
Pane padja jääre piaale,
Tegsa ise peiiglale,
Raba rauuda kammelile.

25 Siis suab tiidma vana kannel,
Aledaste aiine pilli,
Kui sie nutab neidu nuori
Minnes isa kodunta,

Minnes ema kodunta,
 30 Mehe koju minnessa,
 Kaasa õuue kaalatessa.

14. Be. Kadrina? Neus n. 13.

A. Knüpper, e. 1843.

Tela laulid tüttarlapsed,
 Tela laulid, mala laulid,
 Külla alla laulid neid;
 Ma laulin kirriko teela,
 5 Kirrikussa, karjamala.
 Källiksed minnogi tappid
 Surella munna-kivvila,
 Tärravalla kirveella.
 Kus nad visid neio nore?
 10 Wisid kulla marja soosse.
 Mis seälta minnusta kasvis?
 Minnust kasvis kallis kasko,
 Üllenes metsa illusa.
 Mis seält kassest tehtanekse?
 15 Kassest kannelt raiutakse,
 Wiolida vestetasse.
 Kust said laud kandelale?
 Löhhe sure louasta,
 Hauvi pitka hambaasta.
 20 Kust said keled kandelile?
 Juuksest sai neio nore,
 Karvast sai koddokannase.
 Ei olnud pilli peksiaida,
 Kandeli ellistajaida.
 25 Minno ella vennakenne!
 Vi kannel kamberie,
 Sea söngi sörvä peäle,
 Peksa isse peigelalla,
 Oska sörmä otsadelle,
 30 Rapsi rauda kämbellila!

Nenda hüdis venna pilli,
 Halledaste aine kannel,
 Kui need nuttid Wirro piad,
 Halledaste Harjo neid,
 35 Minnessa issa koddunta,
 Minnessa emma koddunta,
 Mehhe koio minnessana,
 Kasa koio käiessana.

15. Be. Haljala. H. 8:o 2.

W. Klaas, l. 1891. Kavastu v. Maarja
 Kuulbas.

Wennd tieeb kannelt kauuge-elle,
 Viulid tieeb võeral maalla
 Pieeppuusta pehme-esta,
 Sarappuusta sirrge-esta,
 5 Vahterasta vallge-esta,
 Kolmesta kõvasta puusta.
 Kui sai kannel vallmissaagi,
 Sai viiul vilistitava,
 Ei saand kannde peksijaida,
 10 Viiuli vilistajaida.
 Mina venna pallveelle:
 „Minu ella vennikene,
 Peksa isse peigelalla,
 Raba rauuda sörrmedella.“
 15 Vennda pekksiis peigelalla,
 Rabas rauuda sörrmedella,
 Nõnnda üüdis venna pilli,
 Aledaste kaasa kannel,
 Kui siee nuttiis neidu nuoori,
 20 Minnessa isa kodunta,
 Minnessa ema kodunta,
 Mihe koja minne-essa,
 Kaasa kaupä tehje-essa.

16. Be. Jõhvi. H. 4:o 1.

M. Ostrov ja O. Kallas, 188 . Kiikla
m. Mall Nurk, 63 a.

Kiige laul. Wrđ. Laeva käik.

Maria veneta vesti,
Iessu kaapi laiva kanti.

[— — — —]

Tuodi sie sileda siiga,
Tuodi sie aleda augi,
Lõigeti lõhe punane.

20 Tehti kannel veljile

Lõhe suure lõualuista,
Avi suure ambaluista,
Siia suure seljaluista.

25 Kõik seda kannelda ajasid,

Küla piiad, küla poisid;
Ei saand äälta kannelile,
Kuue kielele kumada.

Tuodi minu nuorem venda
Sie sai äelta kannelile.

30 Kannel kieline kumasi,
Nenda'p vieris venna pilli,
Kui sie nuttas nuori neidu;
Velje pill on vierusambi,
Venna kannel kaikusampi.

35 Läksin lauda üppamaie.

[— — — —]

Wrđ. Ann ja sepp.

17. Be. Lügenuse. H. 8:o 1.

Em. Bachmann, l. 1890.

Wrđ. Laeva käik.

[— — — —]

Mida merest toodanesi?

30 Toodi see aleda augi,
Lõiguti lõhe punane.

Mida neista tehtanesi,
Sija suure seljaluusta,

35 Avvi suure amba-asta,
Lõhe laija lõvvaluusta?
Säält sai pilli veljalani,
Kannel kanakeiseleni.

Ei saand pillida ajama,

40 Ei saand vijul veeremaie,
Ei saand kannel kaikumaie.
Peksid mehed, peksid naised,
Peksid pijad, peksid poisid.

45 Mull õli üksi ainik venda,
Seegi piimilla peetu,
Seegi võilla võõrudeltu,
Kana munil kasvadetu,
Sia lihal leppidetu;

50 See võtt peksa peigalalla,
Lei sõrme nimetumalla.
Siis sai pillida ajama,
Siis sai vijul veeremaie,
Siis sai kannel kaikumaie.

55 Ninda tüsi velja pilli,
Kui see nuttas nurme neida,
Isa eesta menesassa,
Menässä mehe kodoje.

